

Geschiedenis van de Tarot

Dick Schoof

Deze verhandeling is integraal overgenomen uit [De stok van Thot](#)

Dit is geen historische analyse van de Tarot. Het grootste overzicht van bestaande Tarot spelen vind je in de uit drie delen bestaande Encyclopedia of Tarot (Kaplan, 1978, 1986, 1990, U.S. Games Systems). Het beslaat de laatste vijf eeuwen, een vierde deel is in voorbereiding.

Voor een uitstekend overzicht van het occulte denken wordt verwezen naar het werk van Manly Palmer Hall (1901-1990), waarvan een standaardwerk, oorspronkelijk uitgegeven in 1928, in de literatuurlijst is opgenomen (Hall, 1989). Een diepgaande bespreking van de esoterische Tarot geeft Gareth Knight in het tweede deel van zijn werk over de Kabbalah en de Tarot (Knight, 1965, 1993).

De verzamelaar Kaplan ziet de Tarot in eerste instantie als een heraldiek spel van de edelen aan de hoven, dat na 1440 hoe langer hoe meer in de aandacht kwam als orakelspel. Stuart Kaplan is overigens gefascineerd door de oerbeelden van de vroege kaarten.

De Tarot is hoe dan ook een kaartspel. Dat het door de Roomse kerk werd veroordeeld als het Duivels Prentenboek wijst wel in de richting van een alternatieve leer die bestreden moest worden. Het ontwerpen van Tarotspelen met heel andere beelden kan gezien worden als bewuste pogingen om verwarring te scheppen. Met de kaarten van de Grote Arcana van bijvoorbeeld de Sola Busca Tarot uit de vijftiende eeuw is het moeilijk ze esoterisch te duiden. Als je ze echter samen bestudeert met de Tarot van Marseille gaat dat veel makkelijker. Met de plaatjes van de Kleine Arcana van de Sola Busca worden tegelijkertijd de abstracte kaarten van de Tarot van Marseille zeer verlevendigd.

Het laatste woord over het ontstaan van de Tarot is nog zeker niet gezegd.

De Tarot zoals wij die kennen is in de belangstelling gekomen door Franse occultisten als Atteilla en Court de Gébelin in de achttiende eeuw en Eliphas Levi gevolgd door Papus in de negentiende eeuw. Auteurs die door sommigen bewonderd en door anderen verguisd werden. Het zwaartepunt verlegde zich vervolgens naar Engeland met de oprichting van de orde van de Golden Dawn, waaraan veel prominente figuren verbonden zijn geweest.

De Golden Dawn, Orde van de Gouden Dageraad, werd in 1888 op instigatie van de doctoren Westcott, Woodfort en Woodman opgericht als een besloten genootschap voor occulte inwijdingen en rituelen. Al spoedig kwam deze orde onder het leiderschap te staan van S.L. MacGregor Mathers (1854-1918). In 1900 splitste de 'Londense Tempel' zich af, waarna het genootschap langzaam, maar zeker uit elkaar is gevallen.

Zoals gebruikelijk in dit soort genootschappen moesten de ingewijden Eden van Geheimhouding zweren opdat ze hun kennis en gebruiken niet in de openbaarheid zouden brengen. Crowley richtte, nadat hij uit de Golden Dawn was gestapt, zijn eigen Astrum Argentum op, de Orde van de Zilveren Ster. Hij klapte, in een eigen periodiek met de naam Equinox, toch uit de School van de Golden Dawn. Reden waarom hij door velen als het zwarte schaap van de School werd gezien.

Hier stuiten we wel op een gigantisch probleem. Door hun Eden van Geheimhouding zijn veel occulte auteurs vaak duister. Om hun eed maar niet te breken, geven ze verborgen boodschappen door. Ze wijken bewust af van hetgeen is doorgegeven en voorzien dat van een moeilijke sleutel ter ontwarring. Soms konden deze sleutels alleen door mede-ingewijden begrepen worden. Deze verwarring kan nog groter worden omdat veel mensen op zoek gaan naar wel of niet bestaande sleutels, en met wel of geen juiste interpretaties ter oplossing komen. Dat geldt dus ook voor de Tarot.

Je kunt je daar alleen maar tegen wapenen door zelf integer en bescheiden te zijn, niet alles voetstoots aan te nemen, maar ook niet alles klakkeloos te verwerpen. Gelukkig is er veel archetypisch en kan van binnen uit doorvoeld en begrepen worden. Alertheid blijft echter geboden. Liefdevol handelen en kijken is daarbij de remedie. Love is the Law, Love under Will. De Wet is Liefde, Welbewuste Liefde. Je zult je eigen pad moeten vinden.

De Kathaarse Schat

Niemand weet dus hoe de Tarot is ontstaan. In de vijftiende eeuw kwamen de kaarten hoe langer hoe meer naar buiten. Aannemelijk is dat ze eerst een geheim bestaan hebben gehad. Niet uitgesloten is dat ze van de dertiende tot de vijftiende eeuw ontworpen zijn.

Er zijn veel mooie verhalen over het ontstaan. Zo is er een verhaal dat in de Tarot de oude Egyptische wijsheid is vastgelegd omdat mensen nu eenmaal graag willen gokken en spelen. Deze gok- en speellust van de mens zou dan de reden zijn om de alles omvattende universele wijsheid van de kosmos vast te leggen op speelkaarten. Piramiden verdwijnen eerder dan de goklust van de mens. Het is dus beter die wijsheid in kaarten te deponeren, dan in welk aards kunstwerk dan ook omdat elk kunstwerk vergaat. Zolang er mensen zijn zal er gegokt worden. De kaarten blijven zo steeds opnieuw een bron van het mysterie van het bestaan.

Niemand kan dit verhaal bevestigen, maar het blijft wel intrigerend. Zelf koester ik de opvatting dat de Tarot is ontstaan vanuit het gnostische denken van de Katharen.

In alle verhalen over de Katharen duikt de naam Montségur op. Een burcht die van 1232 tot de lente van 1244 fungeerde als veilige hoofdzetel van de Kathaarse kerk en een toevluchtsoord van Kathaarse priesteressen en priesters.

Toen de laatste Katharen zich op 16 maart 1244, na een half jaar durende belegering van de burcht Montségur na ontdekking door verraad van een geheime route, zich willens en wetens overgaven aan de Inquisitie was er veel overleg vooraf geweest hoe hun schat zeker te stellen (Berling, 1995; Slavenburg, 1996). Een aantal van hun was aangewezen die schat in veiligheid te stellen. De rest (mannen, vrouwen en kinderen) kwam massaal om op de brandstapel omdat zij weigerden hun Gnosis geloof af te zweren. De belegeraars verwachtten een grote schat te vinden (waaronder volgens de mare de gouden en met edelstenen versierde Graalbeker), maar die schat is nooit gevonden.

Aannemelijk is dat er inderdaad vier Katharen zijn ontsnapt. In vrijwel alle literatuur over dit drama wordt vermeld dat in de nacht van 15 maart, de nacht voor de ochtend van de verbranding, vier personen spectaculair de burcht hebben verlaten met behulp van touwen langs de steilste rotswand van de berg waarop de vesting stond. Deze vier zouden de Kathaarse schat in veiligheid hebben gebracht. Over de aard van die schat lopen de meningen uiteen. De meeste auteurs houden het op een ma-

© 2013 Dick Schoof, alle rechten voorbehouden

www.dickschoof.nl / www.centrumvoortarot.nl

024 3582362

teriële schat. Ik ga echter mee met de opvatting dat de vier ontsnapten langs de steile rotswand in het diepste geheim, gehuld in de duisternis, alleen zichzelf konden meenemen. De schat zat in henzelf. De schat was het gedachtegoed van de Katharen dat zij veilig moesten stellen voor de wereld. Het was de Gouden Graal.

De Graal was het grote geheim van de Katharen, alleen aan ingewijden geopenbaard. Tot op de dag van vandaag is niet duidelijk of het nu een voorwerp betrof, een steen, een kelk (met daarin opgevangen bloeddruppels van Christus) een schat of geheime kennis (zoals de dynastie van het koninklijk huis van David via Jezus van Nazareth tot in Occitanië). Er bestaat een theorie die zegt dat de "heilige graal" = "san gral" als "sang réal" = "heilig bloed" moet worden gelezen. In de alchemie wordt de graal verbonden met de "steen der wijzen", in de mythologie met de ridders van de ronde tafel van koning Arthur.

Niemand weet dus precies wat de Graal van de Katharen voorstelt. Bij mij dringt zich echter onstuitbaar de gedachte op dat de Tarot de schat is van de laatste vier Katharen... De Tarot is dus een versie van de Gouden Graal. Wetenschappelijk is dit niet bewijsbaar. Wel zou het historische mogelijk zijn. Het kan ook nooit wetenschappelijk bewezen worden, want het was juist de bedoeling dat de Tarot ondergronds zijn weg zou vinden.

De Katharen waren grote strategen en wisten perfect hoe de wereld uit hun tijd ook politiek in elkaar stak. Zo gezien kan de grote vlucht in Zuid Europa van Willem van Roebroek met de twee koningskinderen met het heilig bloed (de kinderen van de Graal) worden opgevat als een machiavellistische tactiek om de werkelijke bedoelingen van de vier te verhullen. Daar ging niemand achteraan, ze verdwenen gewoon met hun geheime missie. De materiële schat was ook een goed geregisseerde afleiding.

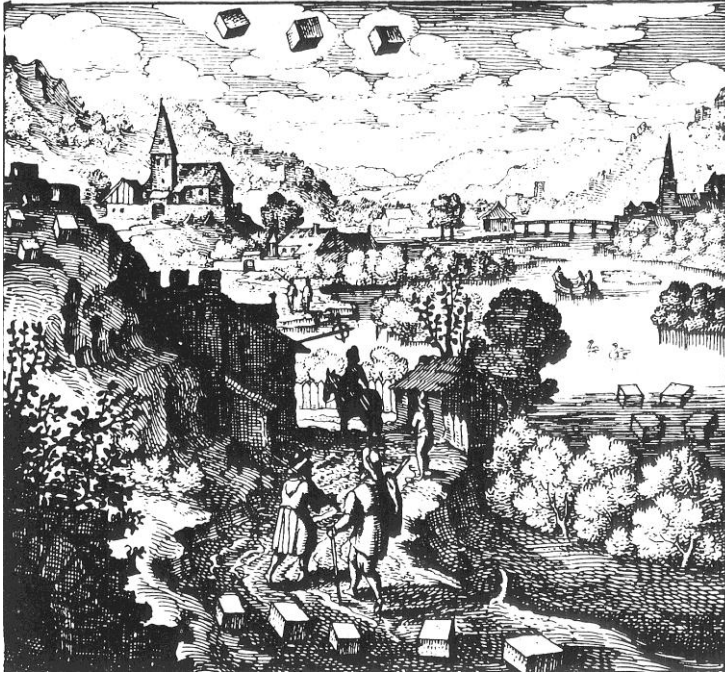
De Katharen hadden zekere contacten met andere "ketterse" stromingen uit die tijd alsmede met de Tempeliers. In termen van vandaag beschikten ze over een invloedrijk netwerk in allerlei kringen van hoog tot laag. De Tarot ontwerpen, beproeven en verspreiden zonder dat het meteen doorzien en verboden wordt, het heeft zijn tijd nodig. Alles moest ondergronds gebeuren en elk spoor naar de gnostische bron moest ook nog eens worden uitgewist. Het zou een meesterlijke zet zijn geweest om de kaarten als een heraldiek spel via de edelen in de hoven te laten uitzwermen. En via zigeuners natuurlijk. Vanboven af via de adel en vanonder uit via de zigeuners, het kan allemaal. Slechts een beperkte groep mensen hoefde op de hoogte te zijn van de ware aard van de kaarten.

Zoals gezegd, koester ik de opvatting dat de Tarot het gedachtegoed van de Katharen bevat en daadwerkelijk de Gouden Graal voorstelt. Ik heb daar verder geen enkele pretentie mee, koesteren is genoeg.

Het is ronduit mooi om je bij het kaartleggen te realiseren dat je de Graal in handen hebt. Je mag zomaar kleine slokjes drinken uit de Graalbeker, het is klare wijn en smaakt naar meer.

Iedereen die de Tarot in handen heeft, heeft dus de Heilige Graal in handen. Het gaat echter verder. Iedereen die gewone speelkaarten in handen heeft, heeft de Graal in handen. De bridger, de klaverjasser, de toeper, de zwikker, de pester, de eenentwintiger, de jokeraar, kortom elke gokker met kaarten en het leven, iedere mens heeft de Graal in handen, al weet men het niet.

Dat is een mooie gedachte.

De versmade Steen (Atalanta Fugiens, 1617).

Hij is overal, maar niemand ziet hem.

Het is net als met de steen der wijzen. “Een ieder, jong of oud, is er mee vertrouwd”, schreef de auteur van *Gloria Mundi*:

“Men vindt hem op het land, in het dorp en in de stad, in alles wat door God geschapen is; toch wordt hij door allen geminacht. Rijk en arm hanteert hem dagelijks. Hij wordt door de dienstmeiden op straat gegooid. Kinderen spelen er mee. Toch stelt niemand er prijs op, hoewel hij naast de mensenziel het schoonst en kostbaarste is op aarde en de macht heeft koningen en vorsten te doen vallen. Niettemin wordt hij beschouwd als het laagste en gewoonste van alle aardse dingen. Hij wordt door allen afgewezen en verworpen.” (Coudert, 1984)

De Nederlandse bijdrage op het wereldtoneel

Nederland heeft geen rol gespeeld in de ontstaansgeschiedenis en ontwikkeling van de Tarot. Tot ver in de vorige eeuw was er in de hele wereld maar een beperkt aantal mensen die überhaupt iets van de Tarot wist. Op dit moment zijn er drie decks die als klassiek kunnen worden bestempeld: de Tarot van Waite en Colman Smith, de Tarot van Crowley en Harris en de Tarot van Marseille.

Waite en Crowley zijn direct verbonden geweest met de orde van de Golden Dawn en hebben met Colman Smith en Harris de tarot wereldbekendheid gegeven.

De Tarot van Arthur Edward Waite en Pamela Colman Smith is verreweg het meest bekende deck. Het verscheen in 1909 bij de Londense uitgeverij Rider. Het is daarom ook bekend als de Rider of Rider-Waite Tarot. De kaarten zijn artistiek gezien niet van uitzonderlijke kwaliteit, maar zitten symbolisch en psychologisch goed in elkaar. De beelden komen bij veel mensen goed en inspirerend over. Alle kaarten van de Kleine Arcana zijn voorzien van plaatjes. Dat was in die tijd bijzonder en nieuw omdat de kaarten tot dan toe vooral bekend waren vanuit de Tarot van Marseille, die, net als bij gewone speelkaarten, voorzien zijn van eenvoudige abstracte karakteriseringen. Pamela Colman Smith kende de Sola Busca Tarot en verwerkte

© 2013 Dick Schoof, alle rechten voorbehouden

www.dickschoof.nl / www.centrumvoortarot.nl

024 3582362

een tiental kaarten in haar eigen deck. Met deze geïllustreerde kaarten werd de Kleine Arcana veel toegankelijker voor een groot aantal mensen. Op basis van de verkoop van het aantal spelen dat Kaplan van dit deck verkocht heeft, schatte hij in 1999 dat er ruim een half miljard kaartbeelden van de hand van **Pamela Colman Smith** over de aarde zwerven. Welke kunstenaar doet haar dat na? Allemaal verkocht na haar dood. Zij stierf zonder een enkele cent, in 1951, en is begraven in een armengraf in het Engelse Cornwall. Niemand weet meer waar haar botten liggen. Maar wat een invloed.

Leven is lijden en leiden. Het zit in hetzelfde ei.

Op afstand, maar toch als goede tweede, volgt de Thot Tarot zoals dit deck ook wel wordt genoemd. Aleister Crowley en Frieda Harris besloten in 1939 samen een nieuw deck te maken. Ze dachten er zo'n drie tot zes maanden over te doen. Het duurde echter tot 1944 alvorens het gereed was. Ze werkten intensief en bevlogen samen. Wie de (zakelijke) correspondentie tussen hen beiden leest raakt ontroerd. Crowley reikte haar de symbolen en motieven voor iedere kaart aan. De uiteindelijke vormgeving en artistieke verbeelding komen op rekening van de kunstenares. Ze werkte evenwel veel in detail met Crowley uit, vond het belangrijk om zijn denkbeelden vast te leggen. Het waren sterke persoonlijkheden die samen een groots werk hebben verricht. Het boek van Crowley kwam in 1944 in een beperkte oplage van 200 genummerde en gesigeneerde exemplaren uit. Het verscheen als 'The Equinox Volume III No. V by the Master Therion'. De kaarten zelf blinken uit in schoonheid, dynamiek, kracht en symboliek, alles klopt. Lady **Frieda Harris** werkte na het overlijden van haar man in 1952 in India. Ze leefde daar onder bescheiden omstandigheden van haar werk, als schilder en schrijver, dat zij in Engeland verkocht. Ze is in 1962 betrekkelijk arm overleden. De originele schilderijen en haar auteursrechten van de kaarten werden door de erven geschonken aan het Warburg Instituut in Londen. De grote verspreiding vond, net zoals bij Pamela Colman Smith, pas plaats na haar dood. Onder invloed van de hippiebeweging werden de kaarten eind jaren zestig in de vorige eeuw gedrukt als uitdrukking van het bevrijdende inzicht, de New Age Tarot. Het boek van Crowley werd herdrukt in 1969 en is nog steeds te koop. De kaarten zijn nu in fraaie kleurafdrukken algemeen en overal verkrijgbaar.

Al vanaf 1500 rouleerde in Zuid Frankrijk de Tarot onder de naam van de Marseillaanse Tarot en de Tarot van Marseille, in vele varianten. Dit is dus een echte klassieker. De Tarot van Marseille heeft al eeuwen als basis gediend, als bron van inspiratie en toewijding, onder andere bij de Franse occultisten en de Engelse School van de Golden Dawn. De beide andere decks zijn op dit moment in veel grotere oplagen verspreid en algemener bekend. Het zijn beide decks die zich bewust hebben geschaard in de oude traditie en door hun vernieuwende vormgeving en inzichten hebben ze de stoot gegeven aan de wereldwijde verspreiding en acceptatie van de Tarot in onze tijd.

Opmerkelijk is dat twee relatief onbekende vrouwen die zich niet op de voorgrond drongen hierbij als keerpunt hebben gediend. Wie had er nog maar vijftig jaar geleden van ze gehoord? De ene eindigt berooid in een armengraf, de ander werd amper nog gezien. Ze staan symbool voor de wederopstanding van het vrouwelijke archetypen in het collectieve bewustzijn van de wereld, echte klassiekers dus. Haal de kaarten van de Hogepriester en de Aeon er nog maar eens bij en lees de kaartbeschrijvingen. Het vrouwelijke laat zich niet meer verdringen. Het Patriarchaat loopt op zijn laatste benen, al kost het nog tijd om het positief te verwerken. Het gaat nu nog om de integratie van het mannelijke, vrouwelijke en het kind in onszelf. Dat is een hele klus. Ssst, luister.

Er zijn veel meer decks in het oude Europa die van belang zijn geweest en nog zijn. Het oudste gedocumenteerde spel is de Visconti Tarot zo vanaf 1427. De laatste decennia verschijnt er de ene Tarot na de andere, het houdt niet op. Zonder iemand te kort te willen doen noemen we nog even de Tarot van Salvador Dali, een mooie Tarot, de meester waardig. Deze Tarot heeft niet de impact van Pamela Colman Smith en Frieda Harris, maar Dali heeft zich keurig binnen de traditie gehouden. De Voyager Tarot van James Wanless en Ken Knutson (1985) is speciaal vanwege de vele in elkaar overlopende beelden uit onze eigen tijd en oude kunstuitingen. Deze Tarot wijkt sterk af van gangbare voorstellingen, maar is een fraaie eigentijdse Tarot die Wanless zelf als een kind van de Crowley/Harris Tarot typeert. Het is wel een bijzonder kind, een kleurrijk spel. En het komt uit de nieuwe wereld van Amerika. De Tarot heeft de grenzen van Europa overschreden. Het spel verspreidt zich zelfs in de oude wereld van het Oosten. De cirkel is bijna rond.

Zoals gezegd leverde Nederland geen historische bijdrage aan de Tarot. In de vorige eeuw moet wel het werk genoemd worden van de astroloog A.E. Thierens die in 1910 voorzitter werd van de Blavatsky-loge in Den Haag. Hij bracht in 1928 'De Tarot in de Praktijk' uit dat nog een vijfde druk mocht beleven (Thierens, 1987). Hij legde een nadruk op de samenhang met de astrologie en geeft op originele wijze een visie op de Tarot waarbij hij een eenvoudig verband legt tussen de twaalf huizen in de astrologie en de eerste twaalf kaarten van de Grote Arcana: de Magiër in Huis I, de Hogepriesteres in Huis II enzovoort tot de Gehangene in Huis XII. De planeten wijst hij als volgt toe: de Dood in Saturnus, Jupiter in het Oordeel, de Duivel in Mars, de Maan in Maan, de Ster in Venus, de Zon in Zon, de Toren in Uranus, de Wereld in Neptunus en de Dwaas in Pluto (namen conform de Rider Tarot). De Kleine Arcana en de Hofkaarten verdeelde hij eveneens over de astrologische Huizen. Het geeft stof tot nadenken en interpreteren.

Thierens kende het werk van Papus en Waite. Hij publiceerde ook bij Rider en Co in Londen en was buiten onze landsgrenzen bekend. Er zijn in Nederland nu meer astrologen met een passie voor Tarot. Thierens mag evenwel de vader van de Nederlandse Tarot worden genoemd. Zijn werk is opgepikt door Eleonore Oldenburger (Oldenburger, 1995) die met haar geestdrift en haar vier Ankertjes een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de bewustwording van de Tarot in Nederland.

In de tweede helft van de vorige eeuw golfde Nederland mee in de wereldwijde opleving van de Tarot. Er zijn altijd voorlopers. Noud van den Eerenbeemt was er één van. Gefascineerd door de Tarot van Marseille begon hij zijn zoektocht naar de diepte. Hij is een 'self made man', zoals veel andere zoekers, en publiceerde zijn inzichten in 1972. Geïnspireerd door de school van Pythagoras vond hij zijn sleutel tot de Tarot vooral in de getallenleer van 1 tot en met 10. Hij was een kundig kaartlegger. Er zijn overigens nog steeds uitstekende kaartleggers van 'het eerste uur' die liever werken met een kaartspel zonder illustraties. Zij vinden dat de illustraties je te veel een bepaalde kant uit sturen. Iemand als Jos van Alebeek werkt net zo lief zonder. Bij anderen brengen de beelden juist hele films van inzicht teweeg. Voor het leggen is het alleen van belang dat je de kaarten begrijpt en zuiver kunt duiden, welk deck het ook is.

Rufus Camphausen en Apolonia van Leeuwen ontwierpen een Kabbalistische Tarot (Camphausen en Van Leeuwen, 1983). Het is een zeer abstracte Tarot die op de Levensboom is gebaseerd. Het is een goed werkzame Tarot, maar absoluut ontoegankelijk voor een leek. Het is niet mogelijk om met dit deck de cliënt bij de beelden

te betrekken. Als je al vertrouwd bent met de klassieke beelden uit de Tarot is het een interessant werk om kennis te maken met het vermogen van de boom.

In 1995 brachten de gebroeders Onno en Rob Docters van Leeuwen een boek uit met de naam "De Tarot in de herstelde orde". Het bijbehorende deck is ontworpen door Onno Docters van Leeuwen en voor een belangrijk gedeelte gebaseerd op de beelden van Pamela Colman Smith. Het boek bracht wat rimpelingen in de kleine vijver van de Nederlandse Tarot. Sommigen werden erdoor begeesterd, anderen wezen het af. Dit kwam omdat er twee extra kaarten, de Intuïtie en de Waarheid, aan de Grote Arcana werden toegevoegd en de volgorde drastisch werd gewijzigd. Lastig, dat wel, als je gehecht bent aan je eigen set van 22 kaarten. Bij de Tarot gaat het altijd al om de Intuïtie en de Waarheid. Ze vallen expliciet samen met de energie van respectievelijk de Hoge priesteres en de Hogepriesteres, maar liggen in feite in iedere kaart. Het is niettemin mogelijk ze een afzonderlijke plaats te geven. Het idee van 24 kaarten is niet nieuw zoals je al in hoofdstuk 1 hebt kunnen lezen. Het is in de Grote Arcana een nogal afwijkende Tarot, maar geeft een heel mooi beeld van de rondgang van de ziel.

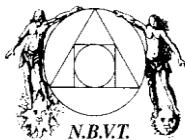
Zelf kreeg ik het deck pas in 1997 onder ogen en het inspireerde me bij het maken van een sleutel waarmee ik op een eenduidige manier de I Tjing aan de Tarot heb gekoppeld (Schoof, 1998).

De pretentie van de auteurs dat ze de enige echte Tarot hebben gevonden gaat echter veel te ver. Het is gewoon een Tarot met een blikveld vanuit een ander perspectief. Ik zie de gebroeders in dit opzicht als profeten met een boodschap. Het is voor de meeste profeten moeilijk om de eigen boodschap te relativiseren. De gevonden structuur is echter fraai, werkt en is daarmee acceptabel. Het vervangt echter geenszins de traditionele structuur van de Kabbalistische Levensboom, noch dat van andere spelen. Zelfs met een gewoon kaartspel kun je uit de voeten. Als jij echter vindt dat het de enige ware Tarot is, dan moet je dat natuurlijk zelf weten. Ik ben het alleen niet met je eens. Het is beter te spreken van een Tarot in een andere orde of de Docters van Leeuwen Tarot. Dit neemt wellicht de onnodige weerstand of de overdreven verering weg.

Er bestaat overigens een brug om van de klassieke Tarot naar de Docters van Leeuwen Tarot te komen. Het is de Sleutel van de orde der Magiërs, ontwikkeld door Jo Onvlee en uitgedragen door Peter Samwel. Het kenmerk van een brug is dat je gemakkelijk aan beide kanten van de rivier kunt komen. Je *hoeft* de brug niet over, het kan wel.

Vanzelfsprekend dient hier het ter zake kundige pionierswerk van Jan Ton genoemd te worden. Hij heeft zijn opvattingen en ervaringen uitgebreid vastgelegd in *De Levende Tarot* (Ton, 2000), waarnaar zij verwezen. Leerzaam om ter hand te nemen.

De Tarot leeft en blijft leven. De golf van belangstelling houdt nog steeds aan. De tijd van pionieren lijkt voorbij. Er is veel diepgaande kennis paraat in Nederland. Er is

Nederlandse Beroepsvereniging Voor Tarotisten

zelfs een tendens naar professionalisering waar te nemen. In begin jaren negentig begon het Jungiaans Instituut te Nijmegen een beroepsgerichte opleiding tot tarotist, waarbij, naast diepgang in de volle omvang van de Tarot, een belangrijk accent ligt op de therapeutische vaardigheden van de professionele tarotist. Vanuit dit instituut verspreidt zich een gestage stroom tarotisten die ieder op hun eigen

manier hun weg vervolgen en hun kennis en kunde uitdragen. Een aantal van hen heeft zich verenigd in de N.B.V.T. de Nederlandse Beroepsvereniging voor Tarotisten.

Dit is een goed moment om nogmaals te benadrukken dat je je eigen weg moet vinden, jouw pad.

Do what thou wilt shall be the whole of the law. Love is the law, love under will. Every man and every woman is a star.

Leer het van buiten.

Doe wat je wilt is de ware wet, de hele wet van liefde, welwillende en welbewuste liefde, want jij en ik, man en vrouw, zijn unieke sterren.

Wie zoeken wil zal altijd vinden, wie vinden wil die zoekt. Of zoals de zanger zingt: "Stenen en wolken, water en wind. Wie zoeken wil zal altijd zoeken, wie vinden wil die vindt". Het vuur is aan jou.

Samenvattend is de Tarot geworteld in een millennialange traditie van zelfbevrijding en ontplooiing van de mens. Deze traditie is ergens tussen dertiende en veertiende eeuw vastgelegd in kaartbeelden, niemand weet precies door wie en hoe.

De Tarot herkende Jezus Christus als een metaforisch voorbeeld van de lijdende mens die zichzelf overstijgt en de vrijheid vindt in een magistrale eenwording met de kosmos.

Iedere mens moet zich echter zelf bevrijden uit de kluisters van de aardse polariteit tussen geest en stof om zo zin te geven aan zijn eigen bestaan. Deze opvatting werd te vuur en te zwaard bestreden door kerk en staat. Tot diep in de negentiende eeuw kon het inzicht van de Tarot daarom alleen ondergronds worden doorgegeven. Rond 1900 kwam de Tarot weer voorzichtig bovengronds. In de tweede helft van de vorige eeuw trad de Tarot meer en meer naar buiten, waarbij ook aansluiting werd gevonden met moderne psychologische inzichten waaronder de analytische psychologie van Jung.

De Tarot kun je louter zien als een instrument voor zelfontplooiing bij het zoeken naar de zin van het bestaan, betekenis geven aan het leven. Het is een therapeutisch hulpmiddel bij het herstel van de gebroken heelheid van de mens.

Therapeia is Grieks voor genezing, behandeling.

Elke arts of heelkundige is een genezer, dat is zijn of haar roeping. Iedere geneeskundige of verpleegkundige, specialist of algemeen, heeft haar of zijn eigen handeling in het proces van beter worden. Het gaat daarbij om zowel ziel als lichaam. Er zijn nog zoveel andere therapeuten, zoals bewegingstherapeuten, psychotherapeuten en fysiotherapeuten.

Historisch is een therapeut een lid van een orde van joodse kluizenaars, die de oevers van het meer Marea bij Alexandrië bewoonden. Je kunt haar of hem herkennen in de beschrijving van de Kluizenaar, kaart IX.

De oorspronkelijke waarzegger, diegene die de waarheid zegt over het mysterie van duister en licht, de waarheidszegger, is een therapeut voor de heling van de ziel. De Tarot is daar een uitdrukking van. Anders gezegd is een kaartlegger of tarotist een therapeut die iemand bijstaat om zichzelf te helen. De behandelmethode is hierbij bewustwording van het onbewuste met behulp van de oerbeelden zoals neergelegd in de kaarten. Dat is de essentie van de Tarot. In allerlei gewone en dagelijkse situaties van handelen kan dit tot uitdrukking komen. Verwerven van karma, juist handelen, heet dat in het boeddhisme. Juist handelen in wat je ook doet, daar gaat het om. In het artikel [Het spelen van het spel](#) komen we hier op terug.

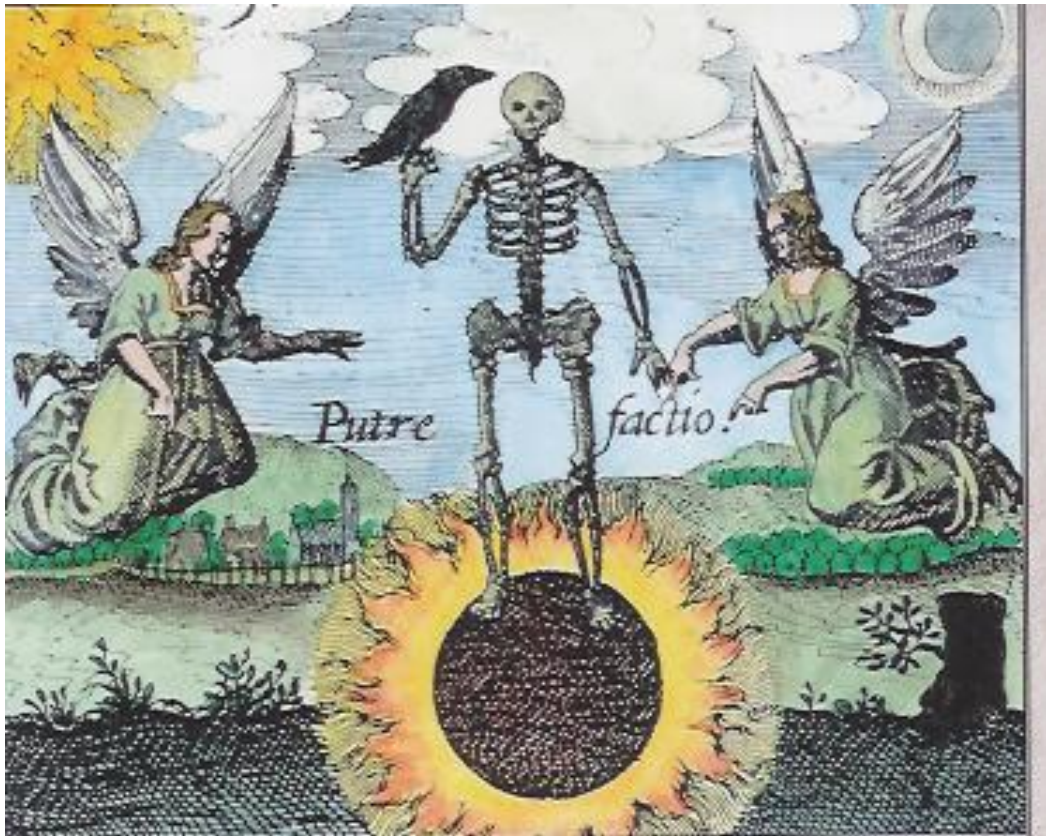
Literatuur

Integraal overgenomen uit *De stok van Thot*

- Anonymus (Grimaud), 1995. *Het Tarot, Waarom? Hoe en Waar? Tarot van Marseille*. Deck. France Cartes, Saint-Max (Nederlandse vertaling Uitgeverij S.P.E.).
- Angeles Arrien, 1993. *Licht op de Crowley-Tarot. Praktische toepassingen van oude visuele symbolen*. Oorspronkelijk Engels, 1987. H.J.W. Becht, Haarlem.
- Hajo Banzhaf, 1988. *Het Tarot Handboek*. Servire, Katwijk aan Zee.
- Hajo Banzhaf & Akron, 1993. *Werken met de Crowley Tarot. Handboek bij de tarot-kaarten van Aleister Crowley en Lady Frieda Harris*. Schors, Amsterdam.
- Hajo Banzhaf en Brigitte Theler, 1999. *Sleutelwoorden bij de Crowley Tarot*. Schors, Amsterdam.
- Peter Berling, 1995. *De kinderen van de Graal*. Nas, Tilburg.
- Hans Biedermann, 1991. *Historisch-culturele symbolen van A tot Z verklaard*. Het Spectrum, Utrecht.
- Ralph Blum, 1996. *The Book of Runes. A Handbook for the Use of an Ancient Oracle. The Viking Runes*. Eerste druk, 1982. Headline, Londen.
- Vera Box-Thijs, 2001. *De Klassieke Kabbalah, een introductie*. Ankh-Hermes, Deventer.
- R. van den Broek & G. Quispel, 1996. Vierde druk. *Corpus Hermeticum. Ingeleid, vertaald en toegelicht*. In de Pelikaan, Amsterdam.
- Evelin Bürger, Johannes Fiebig, 1997. *De Crowley Tarot*. Uitgeverij Schors, Amsterdam.
- Rufus C. Camphausen, 1993. *Tarot en Kabbala. Oude tradities in een nieuw licht bezien ter verkrijging van beter begrip voor onszelf en anderen*. Schors, Amsterdam.
- Rufus Camphausen en Apolonia van Leeuwen, 1983. *Kabbalistisches Tarot*. Deck. AGMüller, Neuhausen.
- Cary-Yale Visconti Tarocchi Deck, 1984. U.S. Games Systems, Inc., Stamford.
- Allison Coudert, 1984. *Alchemie. De steen der wijzen*. Ankh-Hermes, Deventer.
- Aleister Crowley, 1996. *The book of Thoth. A short essay on the Tarot of the Egyptians*. U.S. Games Systems, Stamford. Oorspronkelijk gepubliceerd onder de naam 'The Master Therion', 1944.
- Aleister Crowley *Thoth Tarot*. Deck, 1986. AGMüller, Neuhausen.
- Salvador Dalí *Tarot*. Deck, 1975, 1984. Talleres Graficos Soler, Barcelona.
- Onno en Rob Docters van Leeuwen, 1996. Tweede, herziene druk. *De Tarot in de herstelde orde. Theorie - geschiedenis - praktijk*. Servire Uitgevers, Utrecht.
- Erna Droesbeke, 1985. *Een innerlijke weg tot zelfkennis*. Amber Studio, Antwerpen.
- Noud van den Eerenbeemt, 1992. Zesde druk. *Sleutel tot de Tarot*. Eerste druk 1972. Parsival, Antwerpen.
- Dion Fortune, 2001. *De Mystieke Kabbala*. Schors, Amsterdam. Oorspronkelijk 1939. *Golden Dawn Tarot*. Deck, 1978. U.S. Games Systems, Inc., Stanford.
- Manly P. Hall, 1998, second printing of The Diamond Jubilee Edition of 1988. *The Secret Teachings of All Ages, an encyclopedic outline of Masonic, Hermetic, Qabbalistic and Rosicrucian Symbolical Philosophy. Being an Interpretation of the Secret Teachings concealed within the Rituals, Allegories and Mysteries of all Ages*. The Philosophical Research Society, inc., Los Angeles. Oorspronkelijk, Londen 1928.

- Yvonne G. Jensen, 1991. *Heel de Mens I Hathor Tahroh. Vierentwintig Sleutels van de Tahroh*. Stichting Mithras i.o., Dordrecht.
- Stuart R. Kaplan, 1978 Vol. 1, 1986 Vol. 2, 1990, Vol. 3. *The Encyclopedia of Tarot*. U.S. Games Systems Inc., Stamford.
- Stuart R. Kaplan, 1984. *Cary-Yale Visconti Tarocchi Deck. Instructions*. U.S. Games Systems Inc., Stamford. Oorspronkelijk vijftiende eeuw.
- Gareth Knight, 1993. *A Practical guide to qabalastic symbolisme. Volume I: on the spheres of the tree of life. Volume II: on the paths and the tarot*. Eerste druk, 1965. Samuel Weiser, York Beach.
- Adriaan Krabbendam, 2003. *De Beeldspraak van de Tarot. Een speurtocht in het onmogelijke*. Altimara-Becht, Haarlem.
- Larousse *Encyclopedia of Mythology. Translated and revised in English, 1959*. Paul Hamlyn, London.
- Prof. Dr. G. Van de Leeuw (redactie), 1956. Twee delen. *De godsdiensten der wereld. Derde, bijgewerkte en vernieuwde druk onder redactie van prof. Dr. C.J. Bleeker*. Eerste druk, 1940. H. Meulenhof, Amsterdam.
- Francis Melville, 2002. *Het Boek der Alchemie*. Librero, Kerkdriel.
- Eleonore Oldenburger. *De tarot als sleutel tot inzicht*. Deel I, 1989: *de grote arcana*. Deel II, 1989: *de kleine arcana*. Deel III, 1995: *de astrologische legmethode*. Deel IV, 1996: *de geestelijke en lichamelijke gezondheid*. Ankh-Hermes, Deventer.
- Oriah Mountain Dreamer, 1999. *The Invitation*. HarperSanFrancisco.
- Emily Peach, 1985. *Tarot Werkboek. Tarotsymbolen begrijpen en praktisch toepassen*. H.J.W. Becht, Haarlem.
- Charles Poncé, 1998. *Kaballah. Achtergrond en essentie*. Ankh-Hermes, Deventer.
- G. Quispel, 1996. *Asclepius. De volkomen openbaring van Hermes Trismegistus*. Ingeleid, vertaald en toegelicht. In de Pelikaan, Amsterdam.
- Rudolf Ritsema & Stephen Karcher, 1994. *I Ching. Het Klassieke Chinese Boek der Veranderingen*. Oorspronkelijk Engels, 1994. Lemniscaat, Rotterdam.
- Alexander Roob, 1997. *Alchemie en Mystiek*. Taschen/Librero Nederland b.v., Hedel.
- Jamie Sams & David Carson, 1992. *Medicijnkaarten. Dieren als symbolen van helende kracht*. Oorspronkelijk Engels, 1988. H.J.W. Becht, Haarlem.
- A. Samuels, B. Shorter, F. Plaut, 2001. *Jung-lexicon*. Lemniscaat, Rotterdam.
- Dick Schoof, 1998. *I Tjing & Tarot. Een tipje van de sluier*. Malden.
- Dick Schoof, 2004. *De stok van Thot. Toegang tot de Tarot via de kaarten van Aleister Crowley en Frieda Harris*. Servire, Utrecht.
- Jacob Slavenburg, 1996. Derde geheel herziene druk. *De geheime woorden. Een ontdekkingsstocht door vijftiende eeuw gnosis*. Ankh-Hermes, Deventer.
- Sola Busca Tarot. Deck, 1995*. LoScarabeo, Torino. Oorspronkelijk 15^e eeuw. Statenvertaling van de Bijbel, 1618/1619. Dordrecht.
- David Taylor-Brown, 2001. *Wijsheden uit het oude Egypte. Het Orakel van Isis*. Librero, Kerkdriel.
- Maarten Timmer, 2001. *Van Animus tot Zeus. Encyclopedie van begrippen uit de mythologie, religie, alchemie, cultuurgeschiedenis en analytische psychologie*. Lemniscaat, Rotterdam.
- A.E. Thierens, 1987 (vijfde druk). *De Tarot in de praktijk*. Schors, Amsterdam.
- Jan Ton, 2000. *De levende Tarot*. Sigma.
- Bram Vermeulen, 1999. *Onvolledig Werk*. Houtekiet/De Prom Antwerpen/Baarn.
- James Wanless and Ken Knutson, 1984. *Voyager Tarot. Deck*. Merrill-West Publishing.
- James Wanless, 1992. *De 'New Age' Tarot*. Schors Amsterdam.

Richard Wilhelm, 1990. *De kleine I Tjing. Met een handleiding van Alphons van der Burg*. Derde druk, 1990. Ankh-Hermes, Deventer. Oorspronkelijk Duits 1924.
Gerard de Wit, 1987. *Astrologisch woordenboekje*. Schors, Amsterdam.
Gerd Ziegler, 1990. *Tarot. Spiegel van de Ziel*. Amsterdam.
Marcel Zwart, 2000. *Gids voor de Voyager Tarot*. Koppenhol, Hilversum.

Hernieuwen van de Geest

**Meer weten over tarot?
Opleiding?**

Centrum voor Tarot

www.centrumvoortarot.nl